

فهرست مطالب

۱۲۳	فرایند پرستاری: بیمار مبتلا به رینیت آلرژیک
۱۲۴	بررسی
۱۲۴	تشخیص
۱۲۴	برنامه‌ریزی و اهداف
۱۲۴	مداخلات پرستاری
۱۲۶	ارزشیابی
۱۲۸	درماتیت تماسی
۱۲۹	درماتیت اتوبک
۱۳۱	حساسیت دارویی
۱۳۳	آنژیوادم و سیر
۱۳۵	آسپیرین
۱۳۵	کهیر سرد
۱۳۶	التهاب غذایی
۱۳۸	سایت نسبت به لاتکس
۱۴۴	مراجع

بررسی و مدیریت بیماران مبتلا به

۱۴۹	اختلالات روماتیسمی التهابی
۱۵۰	بیماری‌های روماتیسمی
۱۷۱	بیماری منتشر بافت همبند
۱۸۸	بیماری‌های مفاصل ستون فقرات
	بیماری‌های متابولیک و غدد درون‌ریز همراه با اختلالات
۱۹۰	روماتیسمی
۱۹۳	فیبرومیالژی
۱۹۴	اختلالات متفرقه
۱۹۵	مراجع
۱۹۶	نمایه

۳	بررسی کارکرد ایمنی
۵	مروری بر آناتومی و فیزیولوژی
۲۰	پیشرفت‌هایی در ایمونولوژی
۲۱	بررسی سیستم ایمنی
۲۹	ارزشیابی تشخیصی
۳۲	مراجع

مدیریت بیماران مبتلا به اختلالات

۳۵	نقص ایمنی
۳۷	بیماری‌های نقایص ایمنی اولیه
۴۰	نقص ایمنی اکتسابی
۴۱	عفونت HIV و ایدز
۷۵	فرایند پرستاری: بیمار مبتلا به عفونت HIV
۷۷	بررسی
۷۵	تشخیص
۷۵	برنامه‌ریزی و اهداف
۷۵	اقدامات پرستاری
۹۰	ارزشیابی
۹۰	مسائل اخلاقی و احساسی برای پرستاران
۹۳	مراجع

بررسی و مدیریت بیماران مبتلا به

۹۷	اختلالات آلرژیک
۹۹	مرور اجمالی بر فیزیولوژی
۱۰۵	ارزشیابی تشخیصی
۱۰۹	اختلالات آلرژیک
۱۱۰	انافیلاکسی
۱۱۳	رینیت آلرژیک

مترجمان: دکتر فروزان آتش‌زاده شوریده، دکتر زهرا رضائی شهسوارلو

نتایج یادگیری

پس از تکمیل مطالعه‌ی این فصل، انتظار می‌رود فراگیر قادر باشد:

۱. پاسخ‌های عمومی ایمنی بدن و مراحل پاسخ ایمنی را توصیف کند.
۲. پاسخ‌های ایمنی سلولی و هومورال را از یکدیگر افتراق دهد.
۳. اثر هر یک از متغیرهای منتخب را بر عملکرد سیستم ایمنی تعیین کند.
۴. از معیارهای بررسی برای تعیین وضعیت عملکرد ایمنی استفاده کند.

مفاهیم پرستاری

- بررسی
- تنظیم سلولی
- ایمنی
- نقونت
- تغذیه

واژه‌نامه

- آپوپتوز (apoptosis):** مرگ سلولی برنامه‌ریزی شده ناشی از هضم DNA توسط نوکلئئازهای پایانی.
- اسیب‌شناسی ایمنی (immunopathology):** مطالعه‌ی بیماری‌هایی که در نتیجه‌ی اختلال عملکرد سیستم ایمنی ایجاد می‌شوند.
- اکلوئیناسیون (agglutination):** اثر تجمعی، هنگامی که آنتی‌بادی، باعث اتصال متقاطع دو آنتی‌ژن می‌شود.
- آنتی‌بادی (antibody):** ماده‌ی پروتئینی است که بدن، در پاسخ به نوعی آنتی‌ژن خاص تولید می‌کند و با آن آنتی‌ژن واکنش متقابل دارد.
- آنتی‌ژن (antigen):** ماده‌ای که تولید آنتی‌بادی‌ها را القا می‌کند.
- آپسونیزاسیون (opsonization):** پوشش مولکول‌های آنتی‌ژن - آنتی‌بادی با یک ماده‌ی چسبنده که فاگوسیتوز را تسهیل می‌کند.
- اپی‌تود (epitode):** هر بخشی از مولکول آنتی‌ژن که به عنوان عامل تعیین‌کننده‌ی آنتی‌ژنی عمل کرده و امکان حمله به آنتی‌بادی‌های خاص را فراهم می‌کند.
- ایمنی (immunity):** پاسخ دفاعی اختصاصی بدن نسبت به عامل یا ارگانیسم خارجی؛ مقاومت به بیماری به ویژه بیماری‌های عفونی.
- اینترفرون‌ها (interferons):** پروتئین‌هایی که پس از مواجهه سلول‌ها با ویروس یا عوامل بیگانه، تولید می‌شوند و قادرند سایر اجزای سیستم ایمنی را فعال سازند.

واژهنامه (ادامه)

سلول‌های حافظه‌ای (memory cells): سلول‌های مسؤوّل تشخیص آنتی‌ژن‌ها از مواجهه‌ی قبلی و افزایش پاسخ ایمنی.

سلول‌های فاگوسیت‌کننده (phagocytic cells): سلول‌هایی که فرو بردن، هضم و تخریب ذرات بیگانه یا سموم را انجام می‌دهند.

سلول‌های کشنده‌ی طبیعی (natural killer [NK] cells): لنفوسیت‌هایی که دفاع در برابر سلول‌های بدخیم و میکروارگانیسم‌ها را برعهده دارند.

سلول‌های T کمک‌کننده (T helper cells): نوعی لنفوسیت‌ها که مستقیماً به مهاجمان بیگانه (آنتی‌ژن‌ها) حمله می‌کنند.

سیستم ایمنی: مجموعه‌ی اعضا، سلول‌ها، بافت‌ها و مولکول‌هایی که واسطه‌ی پاسخ ایمنی هستند.

سیتوکین‌ها (cytokines): اصطلاحی کلی برای پروتئین‌های غیر آنتی‌بادی، که به عنوان واسطه‌های بین سلولی عمل می‌کنند؛ این پروتئین‌ها در ایجاد پاسخ ایمنی نیز دخالت دارند.

کهنسنت ایمنی (immunosenescence): زوال تدریجی سیستم ایمنی حاصل از فرآیند سالمندی.

کمپلمان (complement): مجموعه‌ای از پروتئین‌های آنزیمی موجود در سرم، که در صورت فعال شدن، باکتری‌ها و سایر سلول‌ها را تخریب می‌کنند.

لنفوسیت‌های نول (null lymphocytes): لنفوسیت‌هایی که آنتی‌ژن‌هایی که قبلاً از آنتی‌بادی پوشیده شده‌اند را تخریب می‌کنند.

لنفوکین‌ها (lymphokines): موادی که به وسیله‌ی لنفوسیت‌های حساس شده، پس از تماس با آنتی‌ژن‌های خاص آزاد می‌شوند.

مهندسی ژنتیک (genetic engineering): فناوری طراحی شده‌ی نوظهوری که قادر است زن‌های معیوب یا از دست رفته را جایگزین کند.

پاسخ ایمنی (Immune response): پاسخ‌های هماهنگ اجزای سیستم ایمنی در برابر یک عامل خارجی یا ارگانیسم.

پاسخ ایمنی سلولی (cellular immune response): سومین خط دفاعی سیستم ایمنی که در آن، سلول‌های T به پاتوزن‌ها حمله می‌کنند.

پاسخ ایمنی فاگوسیتی (phagocytic immune response): اولین خط دفاعی سیستم ایمنی که در آن، سلول‌های سفید خون با هضم ذرات بیگانه نقش خود را ایفا می‌کنند.

پاسخ ایمنی هومورال (humoral immune response): دومین خط دفاعی سیستم ایمنی (مترادف: پاسخ آنتی‌بادی).

تعیین‌کننده‌ی آنتی‌ژنی (antigenic determinant): ناحیه‌ی خاصی از آنتی‌ژن است که به محل ترکیب آنتی‌بادی وصل شده و خصوصیات واکنش آنتی‌ژن آنتی‌بادی را مشخص می‌کند.

تنظیم ایمنی (immunoregulation): سیستم پیچیده‌ای از کنترل‌ها و تعادل‌ها که پاسخ‌های ایمنی را تنظیم و یا کنترل می‌کنند.

سلول‌های B (B cells): سلول‌هایی که در ایجاد پاسخ ایمنی هومورال اهمیت دارند.

سلول‌های T (T cells): سلول‌هایی که در تولید پاسخ ایمنی سلولی اهمیت دارند.

سلول‌های T سرکوبگر (suppressor T cells): لنفوسیت‌هایی که فعالیت سلول‌های B را به سطحی کاهش می‌دهند که در آن، سیستم ایمنی بدن با حیات سازگار باشد.

سلول‌های T سیتوتوکسیک (Cytotoxic T cells): لنفوسیت‌هایی که سلول‌های آلوده شده با ویروس را از بین می‌برند و در رد پیوند نیز نقش دارند.

سلول‌های بنیادی (stem cells): پیش‌سازهای همه‌ی سلول‌های خونی هستند که عمدتاً در مغز استخوان قرار دارند.

ایمنی و فرایندهای آسیب‌شناسی ایمنی دارند. به‌علاوه، دانش درباره بررسی و مراقبت از بیماران مبتلا به اختلالات ایمونولوژیک، پرستاران را قادر می‌سازد تا تصمیمات مدیریتی مناسب بگیرند.

مروری بر آناتومی و فیزیولوژی

پرستاران برای بررسی دقیق کارکرد سیستم ایمنی به دانش کاری مناسبی از آناتومی و فیزیولوژی سیستم ایمنی، نیاز دارند.

آناتومی سیستم ایمنی

سیستم ایمنی بدن از مجموعه‌ای منسجم از انواع مختلف سلول تشکیل شده که هر یک عملکرد مشخصی در دفاع در برابر عفونت و تهاجم سایر ارگان‌ها دارند.

ایمنی^۱ پاسخ محافظتی اختصاصی بدن به عامل خارجی یا ارگانیزم است. سیستم ایمنی به عنوان مکانیسم دفاعی بدن در برابر تهاجم عمل می‌کند و امکان پاسخ سریع به عامل بیگانه را فراهم می‌کند. این پاسخ‌ها به صورت ژنی یا سلولی رخ می‌دهند. هرگونه تغییر کمی یا کیفی در اجزای سیستم ایمنی می‌تواند اثرات عمیقی بر یکپارچگی و سلامت انسان به‌جا بگذارد. عملکرد ایمنی با عوامل متعددی از قبیل یکپارچگی و سلامت سیستم عصبی مرکزی، وضعیت عمومی جسمی و عاطفی، داروهای مصرفی، الگوهای تغذیه، تنش بیماری، تروما و جراحی تحت تأثیر قرار می‌گیرد. حافظه‌ی ایمنی از ویژگی‌های سیستم ایمنی است که سبب حفاظت بدن در قبال عوامل میکروبی مضر پس از تماس مجدد بدن با آن‌ها می‌شود. تحمل^۲ مکانیسمی است که طی آن، سیستم ایمنی بدن برای دفع مواد بیگانه نظیر میکروب‌ها، سموم و جهش‌های سلولی برنامه‌ریزی می‌شود، ولی توانایی پذیرش آنتی‌ژن‌های خودی را حفظ می‌کند. برخی بر این باورند که مفهوم نظارت^۳ آن است که سیستم ایمنی به طور مرتب و دائمی مسؤولیت مراقبت، غربالگری و رد هر عامل مهاجمی که برای بدن بیگانه تلقی می‌شود را بر عهده دارد. اصطلاح آسیب‌شناسی ایمنی^۴، به معنای مطالعه‌ی بیماری‌هایی است که به علت اختلالات عملکرد سیستم ایمنی ایجاد می‌شوند. سیستم ایمنی در طول حیات، می‌تواند دچار اختلال عملکرد شود که تعداد زیری از آن مبتنی بر ژنتیک و برخی اکتسابی هستند. اختلالات سیستم ایمنی به علت زیادی یا کمبود سلول‌های صلاحیت‌دار ایمنی، تغییر در عملکرد این سلول‌ها، حمله ایمونولوژی به آنتی‌ژن‌های خودی، یا پاسخ‌های نامناسب یا تشدید یافته نسبت به آنتی‌ژن‌های خاص، ایجاد شوند (جدول ۱-۳۱).

نقص ایمنی اولیه و اختلالات ایمنی اکتسابی بر جمعیت زیادی تأثیر می‌گذارند. بنابراین، پرستاران در اغلب محیط‌های کاری نیاز به درک چگونگی کارکرد سیستم

اختلالات سیستم ایمنی

جدول ۱-۳۱

توصیف

پاسخ ایمنی حفاظتی طبیعی بدن که به طور متناقض در برابر بافت‌های بدن ایجاد می‌شود یا به آن‌ها حمله می‌کند و باعث ایجاد آسیب بافتی می‌شود.

سیستم ایمنی

بدن نسبت به آنتی‌ژن‌های اختصاصی، پاسخ نامناسب یا تشدید یافته نشان می‌دهد.

افزایش حساسیت

تولید بیش از حد ایمونوگلوبولین‌ها.

گاموپاتی^۵

نقص ایمنی

نقایصی که به علت تکامل نامناسب سلول‌ها یا بافت‌های ایمنی، معمولاً با یک زمینه‌ی ارثی یا مادرزادی ایجاد می‌شوند.

اولیه

نقایصی که به علت تداخل با سیستم ایمنی قبلاً تکامل یافته، ایجاد می‌شود و معمولاً در اواخر زندگی به صورت اکتسابی است.

ثانویه

1. Immunity
2. Tolerance
3. Surveillance
4. Immunopathology